

ԱՐՅԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

Հ Ր Ա Մ Ա Ն

« 11 » 09-սեպտեմբեր 2022թ.

N 470-Ն

ք. Ստեփանակերտ

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Կրթության մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասին համապատասխան՝

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ՝

1. Հաստատել հանրակրթական հիմնական ընդհանուր պետական ծրագրեր իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2022-2023 ուսումնական տարվա օրինակելի ուսումնական պլանները՝ համաձայն հավելվածի:
2. Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աշխատակազմի ֆինանսատնտեսագիտական վարչությանը՝ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ֆինանսավորումն իրականացնել՝ հիմք ընդունելով սույն հրամանով հաստատված օրինակելի ուսումնական պլանները:
3. Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աշխատակազմի կրթության և գիտության վարչությանը և կրթության պետական տեսչությանը՝ ապահովել ուսումնական հաստատությունների գործունեությունը՝ օրինակելի ուսումնական պլանների պահանջներին համապատասխան:
4. Սույն հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Մ. Համբարձումյանին:
5. Սույն հրամանն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Ա. ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հավելված
Արցախի Հանրապետության
կրթության, գիտության, մշակույթի
և սպորտի նախարարի 2022թվականի
օգոստոսի 12-ի N470-Ն հրամանի

ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԿԱ
ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐ

1. ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Հանրակրթական հիմնական ընդհանուր պետական ծրագրեր իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատություն (այսուհետ՝ Հաստատություն) 2022-2023 ուսումնական տարվա օրինակելի ուսումնական պլանները (այսուհետ՝ Ուսումնական պլան), բացառությամբ սույն հավելվածի 7-րդ և 8-րդ աղյուսակների, ունեն երկու պետական և դպրոցական բաղադրիչ : Պետական և դպրոցական բաղադրիչները պարտադիր են և պետական ուսումնական հաստատությունն են ֆինանսավորվում են պետական բյուջեից : Հաստատությունը Ուսումնական պլանի հիման վրա դպրոցական բաղադրիչով սահմանված ժամաքանակի տնօրինմամբ հաստատում է տվյալ ուսումնական տարվա իր ուսումնական պլան (ներ)ը :

2. Հաստատության Ուսումնական պլանը սահմանում է միջնակարգ կրթության բովանդակության կառուցվածքը, հանրակրթական ուսումնական ամարկաներին հատկացվող շաբաթական ժամաքանակները՝ ըստ բաղադրիչների, և հանրակրթական պետական ծրագրի նորմատիվային ծավալը (սովորողների շաբաթական ուսումնական բեռնվածություն անավել ավոյն չափը)՝ ըստ դասարանների :

3. Պետական բաղադրիչով սահմանված ժամաքանակում փոփոխություն կարող է կատարվել միայն Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության (այսուհետ՝ Նախարարություն) համաձայնությամբ՝

1) արտակարգ ընդունակություններ ունեցող սովորողների ուսուցումն անավել բարենպաստ պայմաններում կազմակերպելու համար .

2) բազմահամակարգ կամ թերբեռնված դասարանների առկայության դեպքում .

3) Նախարարության կողմից տվյալ Հաստատության համար երաշխավորված այլ ընտրանքային ծրագրերով ու մեթոդներով ուսուցում իրականացնելու դեպքում :

4. Ուսուցման ակադեմիայի դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակի տնօրինման կարգը սահմանված է՝

- 1) «Հաստատություն ուսուցման ակադեմիայի ընդհանրական պարզաբանումներ»-ում,
- 2) օտար լեզվի ընտրությունը՝ «Օտար լեզվի ընտրության կարգ»-ում:

5. Ուսուցման ակադեմիայի պարամետրերը Հաստատությունում սկսվում են 2022 թվականի սեպտեմբերի 1-ին, ավարտվում 2023 թվականի մայիսի 26-ին՝ 5-օրյա աշխատանքային շաբաթվա և մայիսի 27-ին 6-օրյա աշխատանքային շաբաթվա դեպքում՝ ապահովելով առնվազն 30 ուսուցման շաբաթ՝ 1-ին, 32՝ 2-րդ և 34՝ 3-12-րդ դասարանների համար: Բոլոր պետական հանրակրթական ուսուցման հաստատություններում ուսուցման շաբաթվա տևողությունը սահմանում է ուսուցման հաստատությունը՝ 15-օրյա ժամկետում համաձայնեցնելով Նախարարության հետ:

6. Ուսուցման ակադեմիայի հաստատություններում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթությունը կազմակերպվում է Ուսուցման ակադեմիայի հիման վրա՝ յուրաքանչյուր սովորողի համար, ըստ անհրաժեշտության կազմելով անհատական ուսուցման ակադեմիան (ԱՌԻՊ):

7. Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների՝ բացառությամբ ինտելեկտուալ (մտավոր) հետամնացություն՝ միջին, ծանր և խորը խանգարումներ ունեցող երեխաների, ինչպես նաև տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող երեխաների, անհատական ուսուցումն իրականացվում է «Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող երեխաների անհատական ուսուցման ակադեմիան»-ով՝ համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 7-ի:

8. Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող, ինտելեկտուալ (մտավոր) հետամնացություն՝ միջին, ծանր և խորը խանգարումներ ունեցող երեխաների ուսուցումն իրականացվում է «Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող միջին և ծանր մտավոր հետամնացություն ունեցող երեխաների անհատական ուսուցման ակադեմիան»-ով՝ համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 8-ի:

9. Ուսուցման ակադեմիայի պետական պարտադիր և դպրոցական բաղադրիչներն ուղղված են հանրակրթության պետական չափորոշչով, առարկայական չափորոշիչներով և ծրագրերով ամրագրված գիտելիք-

ների, կարողություններին ու հմտություններին
յուրացման ապահովմանը:

10. Հաստատությունում (2-12-րդ դասարաններ) գործում
է սովորողների գնահատման 10 միավորային սանդղակ:

11. Գիտելիքների ստուգումների, հիմնական
և միջնակարգ կրթության ավարտական և պետական ավարտա-
կան քննությունների ժամանակ կիրառվող գնահատման
այլ սանդղակները բերվում են գնահատման 10 կամ 20 միա-
վորային գրանցման:

12. Ուսումնական տարին բաժանվում է կիսամյակների:
Սովորողների ընթացիկ գնահատականների հիման վրա
ձևավորվում են կիսամյակային, իսկ կիսամյակային
գնահատականների (գնահատականի) հիման վրա՝ տարեկան
գնահատականները՝ բացառությամբ սույն հավելվածի 14-
րդ կետով նախատեսված դեպքի:

13. Սովորողների ընթացիկ գնահատումն
իրականացվում է բանավոր հարցման, գործնական
աշխատանքի, թեմատիկ աշխատանքի և կիսամյակային
ամփոփիչ աշխատանքի ձևերով: Թեմատիկ և կիսամյակային
ամփոփիչ աշխատանքներն իրականացվում են գրավոր
եղանակով: Բանավոր հարցումների, գործնական
աշխատանքների, թեմատիկ աշխատանքների նվազագույն
թիվը կիսամյակի ընթացքում սահմանում է
Հաստատությունը՝ մանկավարժական խորհրդի
որոշմամբ, առաջնորդվելով Նախարարության կողմից
հաստատված առարկայի ծրագրով, գնահատման
մեթոդաբանության և մեթոդական ցուցումներով:
Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանքն իրականացվում է
կիսամյակի ընթացքում մեկ անգամ՝ կիսամյակի
վերջում:

14. 1-ին դասարանում սովորողներին ընթացիկ և
ամփոփիչ գնահատականներ չեն նշանակվում. ընթացիկ
գնահատումը կատարվում է բնութագրման միջոցով:
Տարեկան ամփոփիչ գնահատման նպատակով կազմվում է
յուրաքանչյուր սովորողի կրթական զարգացման
բնութագիր:

15. Հաստատությունում խմբային ուսուցման
կազմակերպման հիմնական ձևը դասն է: Դասի (մեկ
ակադեմիական դասաժամի) տևողությունը 45 րոպե է:

16. Տարրական դասարաններում (1-4-րդ) յուրաքանչյուր
դասաժամի միջնամասում որոշակի ժամանակ հատկաց-
վում է լիցքաթափող և վերականգնող վարժությունների
իրեն ու խաղերին՝ Նախարարության մեթոդական
ցուցումների համաձայն:

17. Ուսումնական պարապմունքների ընթացքում 3-12-րդ
դասարանների սովորողներին տրվում են արձա-
կուրդներ՝ աշնանային՝ 2022 թվականի հոկտեմբերի 24-30-ը

ն եր առ յ ալ , ձ մ ե ռ ա յ ի ն ` 2022 թ վ ա կ ա ն ի դ ե կ տ ե մ ք եր ի 26-ի ց 2023 թ վ ա կ ա ն ի հ ու և ն վ ա ր ի 8-ը ն եր առ յ ալ , գ ա ր ն ա ն ա յ ի ն ` 2023 թ վ ա կ ա ն ի մ ա ր տ ի 27-ի ց ա պր ի լ ի 2-ը ն եր առ յ ալ :

18. 1-ի ն դ ա ս ա ր ա ն ց ի ն եր ի ա շ ն ա ն ա յ ի ն ար ձ ա կ ու ր դ ն եր ը տր վ ու մ ե ն 2022 թ վ ա կ ա ն ի հ ու կ տ ե մ ք եր ի 17-30-ը ն եր առ յ ալ , ձ մ ե ռ ա յ ի ն ը ` 2022 թ վ ա կ ա ն ի դ ե կ տ ե մ ք եր ի 26-ի ց 2023 թ վ ա կ ա ն ի հ ու և ն վ ա ր ի 22-ը ն եր առ յ ալ , գ ա ր ն ա ն ա յ ի ն ը ` 2023 թ վ ա կ ա ն ի մ ա ր տ ի 20-ի ց ա պր ի լ ի 2-ը ն եր առ յ ալ :

19. 2-ր դ դ ա ս ա ր ա ն ց ի ն եր ի ա շ ն ա ն ա յ ի ն ար ձ ա կ ու ր դ ն եր ը տր վ ու մ ե ն 2022 թ վ ա կ ա ն ի հ ու կ տ ե մ ք եր ի 24-30-ը ն եր առ յ ալ , ձ մ ե ռ ա յ ի ն ը ` 2022 թ վ ա կ ա ն ի դ ե կ տ ե մ ք եր ի 26-ի ց 2023 թ վ ա կ ա ն ի հ ու և ն վ ա ր ի 22-ը ն եր առ յ ալ և գ ա ր ն ա ն ա յ ի ն ը ` 2023 թ վ ա կ ա ն ի մ ա ր տ ի 27-ի ց ա պր ի լ ի 2-ը ն եր առ յ ալ :

20. Ար ց ա խ ի Զ ա ն ր ա պ ե տ ու և թ յ ա ն տար ա ծ ք ա յ ի ն կ առ ա վ ա ր մ ա ն լ ի ա գ ո ր վ ա ծ մ ա ր մ ի ն ` 2 ը ջ ա ն ն եր ի վ ա ր չ ա կ ա գ մ եր ի (Ս տ ե փ ա ն ա կ եր տ ի ք աղ ա ք ա պ ե տ ա ր ա ն ի ) (ա յ ս ու և հ ե տ ` Լ ի ա գ ո ր մ ա ր մ ի ն) ե ն թ ա կ ա յ ու և թ յ ա ն հ ա ս տ ա տ ու և թ յ ու և ն ն եր ի հ ա մ ա ր ս ու և յ ն հ ա վ ե լ վ ա ծ ի 17-ր դ , 18-ր դ և 19-ր դ կ ե տ եր ո վ ս ա հ մ ա ն վ ա ծ ար ձ ա կ ու ր դ ն եր ի ժ ա մ - կ ե տ ն եր ու մ Զ ա ս տ ա տ ու և թ յ ա ն ն ա խ ա ձ ե ռ ն ու և թ յ ա ն դ ե պ ք ու մ Լ ի ա գ ո ր մ ա ր մ ի ն կ ո դ մ ի ց կ ա ր ո դ ե ն կ ա տ ա ր վ ե լ փ ո փ ո - խ ու և թ յ ու և ն ն եր : Լ ի ա գ ո ր մ ա ր մ ի ն ը փ ո փ ո խ ու և թ յ ու և ն ն եր ը առ ն - վ ա գ ը 5 ա շ խ ա տ ա ն ք ա յ ի ն օ Ր առ ա ջ հ ա մ ա ձ ա յ ն ե ց ն ու մ Ե Ն ա խ ա ր ա ր ու և թ յ ա ն հ ե տ :

21. Զ ա ս տ ա տ ու և թ յ ու և ն ը ա ն հ աղ թ ա հ ար ե լ ի ու ժ ի առ ա ջ ա ց մ ա ն դ ե պ ք ու մ (ե դ ա ն ա կ ա յ ի ն ա ն ք ա ր ե ն պ ա ս տ պ ա յ մ ա ն ն եր , ս ու ր վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ա ն դ ու թ յ ու և ն ն եր ի տար ա ծ ու մ , տար եր ա յ ի ն աղ ե տ ն եր և ա յ լ ն) , կ թ թ ու և թ յ ա ն շ ա ր ու և ն ա կ ու և թ յ ու և ն ը ա պ ա հ ո վ ե լ ու հ ա մ ա ր կ ա ր ո դ Ե հ ա ն ր ա կ թ ա կ ա ն հ ի մ ն ա կ ա ն կ թ թ ա կ ա ն ծ Ր ա գ Ր եր ը ի Ր ա կ ա ն ա ց ն ե լ հ ե ռ ա վ ա ր ու և ս ու և ց մ ա ն ձ և ո վ :

22. Ն ա խ ա ր ա ր ու և թ յ ու և ն ը ա ն հ աղ թ ա հ ար ե լ ի ու ժ ի առ ա ջ ա ց մ ա ն դ ե պ ք ու մ (ե դ ա ն ա կ ա յ ի ն ա ն ք ա ր ե ն պ ա ս տ պ ա յ մ ա ն ն եր , ս ու ր վ ա ր ա կ ի չ հ ի վ ա ն դ ու թ յ ու և ն ն եր ի տար ա ծ ու մ , տար եր ա յ ի ն աղ ե տ ն եր և ա յ լ ն) , կ ա ր ո դ Ե ս ա հ մ ա ն ե լ լ Ր ա ց ու և ց ի չ ար ձ ա կ ու ր դ ` կ ա տ ա ր ե լ ո վ փ ո փ ո խ ու և թ յ ու և ն եր ու և ս ու մ ն ա կ ա ն պ ա ր ա պ մ ու և ք ն եր ի և ս ո վ ո ր ո դ ն եր ի հ ա մ ա ր ս ա հ մ ա ն վ ա ծ ար ձ ա կ ու ր դ ն եր ի ժ ա մ ա ն ա կ ա ց ու և յ ց եր ու մ : Ս ու և յ ն փ ո փ ո խ ու և թ յ ու և ն ն եր ը կ ա ր ո դ Ե կ ա տ ա ր ե լ ն ա և հ ա ս տ ա տ ու և թ յ ու և ն ը ` ք ա ց թ ո դ ն վ ա ծ ժ ա մ եր ը մ ի ն չ և ու և ս ու մ ն ա կ ա ն պ ա ր ա պ մ ու և ք ն եր ի ա վ ա ր տ ը լ Ր ա ց ն ե լ ու կ ա մ ու և ս ու մ ն ա կ ա ն պ ա ր ա պ մ ու և ք ն եր ը հ ե ռ ա վ ա ր ե դ ա ն ա կ ո վ կ ա գ մ ա կ եր պ ե լ ու , ի ն չ պ ե ս ն ա և ը ս տ հ ա ս տ ա տ ու և թ յ ա ն ե ն թ ա կ ա յ ու և թ յ ա ն ` Լ ի ա գ ո ր մ ա ր մ ի ն ն տ ե դ ե կ ա ց ն ե լ ու պ ա յ մ ա ն ո վ :

23. Ա ն հ աղ թ ա հ ար ե լ ի ու ժ ի առ ա ջ ա ց մ ա ն դ ե պ ք ու մ Զ ա ս տ ա տ ու և թ յ ա ն դ ի մ ու մ ի հ ի մ ա ն վ Ր ա Լ ի ա գ ո ր մ ա ր մ ի ն ը

կարող է սահմանել լրացուցիչ արձակուրդ՝ այդ մասին 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնելով Նախարարությունը: Նախարարություն ենթակայություն հաստատություններում սույն հավելվածի 17-րդ, 18-րդ և 19-րդ կետերով սահմանված արձակուրդներին ժամկետներին փոփոխությունները, ինչպես նաև Հաստատություն կողմից լրացուցիչ արձակուրդի նախատեսումը կատարվում է Հաստատություն նախածեռնությունամբ՝ Նախարարություն համաձայնությունամբ:

24. Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունում արձակուրդներին տևողությունը և ժամկետները, ինչպես նաև դրանցում կատարվող փոփոխությունները սահմանում է հիմնադիրը՝ այդ մասին հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղյակ պահելով Նախարարությունը:

2. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

25. Դպրոցական բաղադրիչի տնօրինման կարգ.

1) դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը հատկացվում է Ուսումնական պլանի պետական բաղադրիչով տվյալ դասարանի պետական պարտադիր առարկայացանկում նախատեսված և (կամ) Նախարարություն կողմից երաշխավորված լրացուցիչ առարկայացանկում ընդգրկված առարկաներին, հոսքային կամ առանձին առարկաների խորացված ուսուցման ծրագրերի իրականացմանը և (կամ) սովորողների նախասիրություններին, Հաստատություն առանձնահատկություններին, համայնքի կարիքներին համապատասխան կրթություն կազմակերպելու նպատակով,

2) դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը պետական պարտադիր առարկաներին բաշխելու դեպքում ուսուցումն իրականացվում է սույն Ուսումնական պլանի միջնակարգ դպրոցի ինչպես նաև ավագ դպրոցի հոսքերի ուսումնական պլանների ընդհանուր հանրակրթական առարկաների համար նախատեսված ծրագրերով,

3) նախարարություն կողմից հաստատված ծրագրերով երաշխավորվում է «Կիրառական տնտեսագիտություն» (9-րդ դասարան), «Կյանքի հմտություններ» (2-8-րդ դասարաններ), «Բնապահպանություն» (7-8-րդ կամ 8-9-րդ դասարաններ), «Էկոլոգիա» (8-9-րդ դասարաններ), «Էներգիայի և ռեսուրսների օգտագործում» (7-րդ կամ 8-րդ դասարան), «Ֆերմերային գործ» (11-12-րդ դասարաններ), «Տրամաբանություն» (11-րդ դասարան), «Գրաբար» (7-րդ կամ 8-րդ և 11-րդ դասարաններ), «Հայոց եկեղեցու պատմություն» (2-4-րդ դասարաններ), «Հայկական հարցի պատմություն» (11-րդ դասարան), «Հոգեբանություն» (7-

8-րդ դասարաններ), «Մշակույթի պատմություն» (7-9-րդ դասարաններ), «Տնտեսագիտություն» (10-11-րդ դասարաններ), «Ձեռնարկատիրական կրթություն» (10-11-րդ դասարաններ) առարկաների ուսուցումը: Նշված առարկաների ուսուցումն այլ դասարաններում Հաստատության կողմից կարող է իրականացվել դրանց առարկայական ծրագրերը սահմանված կարգով Նախարարության կողմից հաստատվելուց հետո: Հաստատությունը կարող է ներդնել նաև նոր առարկաներ (դասընթացներ)՝ դրանց ծրագրերը սահմանված կարգով Նախարարության կողմից հաստատվելուց հետո,

4) Հաստատության ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակի բաշխումը կատարվում է մանկավարժական խորհրդի որոշմամբ՝ ելնելով տվյալ Հաստատության, տվյալ դասարանի պատրաստվածությունից, մանկավարժներով, ծրագրերով, դասագրքերով և երաշխավորված լրացուցիչ առարկայացանկի որևէ առարկայի լիարժեք ուսուցման կազմակերպման նպատակով Նախարարության կողմից հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների համար երաշխավորված այլ ուսումնական գրականություն ամբաստանվածությունից և ուսուցման կազմակերպման համար անհրաժեշտ այլ պայմաններից, ինչպես նաև Նախարարության հանձնարարականներից,

5) դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակի բաշխումը պարտադիր է,

6) դպրոցական բաղադրիչով սահմանված ժամաքանակի շրջանակում դասավանդվող առարկայացանկը ամրագրվում է Հաստատության ուսումնական պլանում և դասացուցակում:

26. Ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը 12-րդ դասարանում.

1) 12-րդ դասարանի 1-ին կիսամյակում ուսումնասիրվող հանրակրթական պետական ծրագրի Ուսումնական պլանի նորմատիվային ծավալը սահմանվում է շաբաթական 34 դասաժամ՝ ասպահովելով 12-րդ դասարանի ուսումնական պլանով նախատեսված բոլոր առարկաների ուսումնասիրությունը,

2) Հաստատության 12-րդ դասարանի ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների ուսումնասիրությունն ավարտվում է 12-րդ դասարանի 1-ին կիսամյակի վերջում՝ կիսամյակային (տարեկան) գնահատականով և (կամ) ամփոփիչ ատեստավորմամբ (պետական ավարտական քննություն), բացառությամբ «Նախնական գինվորական պատրաստություն» (ԼՁՊ) և սովորողի կողմից 2-րդ կիսամյակում ուսումնասիրություն համար ընտրված առարկաների,

3) 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակում սովորողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածությունը ձևավորվում է պարտադիր ուսումնասիրության «Նախնական գիևվորական պատրաստություն» (ԼՁՊ) (1 ժամ) առարկայի և սովորողի ընտրությամբ առնվազն երեք առարկայի ուսումնական համար հատկացված ժամաքանակից՝ ապահովելով առնվազն 31 դասաժամ ,

4) Նորմատիվային 34 դասաժամի և սովորողի ուսումնական պարտադիր բեռնվածության 31 դասաժամի տարբերությունից մնացած 3 դասաժամը տնօրինում է սովորողը ,

5) 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակում սովորողի կողմից ընտրված առարկաներին Չաստատության ուսումնական պլանով հատկացված ժամաքանակը տրվում է այդ առարկաների ուսումնական նյութի կրկնությունը ,

6) «Նախնական գիևվորական պատրաստություն» (ԼՁՊ) և սովորողի կողմից ընտրված առարկաների ուսումնասիրությունն (կրկնությունը) ավարտվում է 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակի վերջում՝ կիսամյակային (տարեկան) գնահատականով և (կամ) պետական ավարտական քննությունամբ ,

7) 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակում ուսումնասիրության համար իրենց կողմից ընտրված ուսումնական առարկաների ցանկը Չաստատության սովորողները ընթացիկ ուսումնական տարվա 1-ին կիսամյակում , մինչև դեկտեմբերի 1-ը գրավոր հայտնում են Չաստատության տնօրենին : Միասնական քննություններ հանձնող սովորողները ցանկում ներառում են նաև միասնական քննական առարկաները ,

8) Եթե Չաստատության ուսումնական պլանով նախատեսված որևէ առարկա (ներ) դասարանի սովորողներից ոչ մեկը չի ընտրել , ապա այդ առարկային (ներին) ուսումնական պլանով հատկացված ժամաքանակը վերաբաշխվում է տվյալ դասարանի սովորողների կողմից ընտրված ուսումնական առարկաներին , և կազմվում է տվյալ դասարանի 2-րդ կիսամյակի ուսումնական պլանը ,

9) Դասարանի ուսումնական պլանին համապատասխան՝ կազմվում է տվյալ դասարանի դասացուցակը ,

10) Մեկից ավելի դասարաններին առկայություն դեպքում կարող են ձևավորվել միևնույն առարկան ուսումնասիրող գուգահեռ դասարանների սովորողներից կազմված ուսումնական խմբեր : Այդ դեպքում տվյալ ուսումնական առարկայից անհրաժեշտ գրանցումները կատարվում են առարկայական դասամատյանում : Կիսամյակային և տարեկան գնահատականներն այնուհետև փոխանցվում են դասարանի հիմնական դասամատյան ,

11) 12-րդ դասարանի 2-րդ կիսամյակում սովորողի կողմից ընտրված առարկաների ուսումնական նյութի կրկնույնը կազմակերպվում է դասարանային (դասացուցակին համապատասխան) և արտադասարանային ինքնուրույն ուսումնական գործունեության տեսակներով,

12) Սովորողը մասնակցում է միայն իր ընտրած առարկաների դասարանային ուսումնական պարապմունքներին,

13) Սովորողը մասնակցում է արտադասարանային ուսումնական պարապմունքներին այն դեպքում, երբ դասացուցակով նրա շաբաթական բեռնվածությունը պակաս է 31 դասաժամից,

14) Սովորողի արտադասարանային պարապմունքներին մասնակցության տևողությունը որոշվում է 31 ժամի և սովորողի դասացուցակային բեռնվածության տարբերությամբ,

15) Արտադասարանային պարապմունքներին սովորողի (ների) մասնակցությունը հաշվառվում է և գրանցվում է համապատասխան մատյանում դասղեկի կողմից,

16) Արտադասարանային ինքնուրույն ուսումնական գործունեության տեսակներ են՝ ուսուցիչների կողմից տրված հանձնարարությունների կատարումը, լրացուցիչ ուսումնական գրականության և այլ աղբյուրների ուսումնասիրումը, գործնական և փորձնական աշխատանքների կատարումը, ուսումնական նախագծերի իրականացումը, հիմնահարցերի հետազոտումը, ստեղծագործական աշխատանքը, տեխնիկական սարքերով և գործիքներով աշխատանքների կատարումը, գրավոր աշխատանքները, նոր տեխնոլոգիաների, համակարգչային ծրագրերի կիրառումը, անհատական և խմբային, ինքնուրույն և համագործակցային աշխատանքների կատարումը, ուսումնական էքսկուրսիաների անցկացումը և այլն,

17) Սովորողն իր տնօրինմանը հատկացված 3 ժամը կարող է օգտագործել կրթական այլ ծառայություններ ստանալու նպատակով՝ տվյալ Հաստատության ուսումնական հաստատության ուսումնական:

27. Օտար լեզվի ընտրության կարգ.

1) Հաստատության ուսումնական դասավանդում է երկու օտար լեզու, որոնցից 1-ինը ռուսերենն է, 2-րդը՝ անգլերեն կամ ֆրանսերեն կամ գերմաներեն կամ Նախարարության կողմից երաշխավորված ծրագիր ունեցող այլ լեզու,

2) Հաստատությունը իր ընտրությունամբ կարող է
նշանակել նույնպես խորացված ուսուցմամբ դասարան
(ներ):

3) Հաստատության ընտրությունամբ 3-րդ օտարլեզու (բացի
նույնպես ինչ և մյուս օտարլեզվից) կարելի է
դասավանդել դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակի
հաշվին՝ 5-6-րդ դասարաններում (2 ամսական 3 ժամ) և 7-12-րդ
դասարաններում (2 ամսական 2 ժամ)՝ Նախարարության
կողմից հաստատված չափորոշիչներին և ծրագրերին,
նույնպես նաև գրականության հիման վրա, ուսուցման հա-
մարան հրաժեշտ պայմաններին առկայությունը ղեկավարում:
5-րդ դասարանում՝ 3-րդ, 4-րդ և 6-րդ դասարանում՝ 5-րդ, 6-րդ
դասարանների ծրագրերը լրիվությունամբ ուսուցանելու
համար հատկացվում են երկուական ժամ դպրոցական
բաղադրիչից և մեկական ժամ՝ խմբակային
պարապմունքների համար նախատեսված ժամերից: 10-րդ
դասարանում հատկացվում է 2 ամսական 2 ժամ՝
խմբակային պարապմունքների համար նախատեսված
ժամերից,

4) Նախարարության կողմից՝ Հաստատության մանկա-
վարժական խորհրդին և ըստ Հաստատության ենթա-
կայությունը Լիազորմամբ առաջարկություններին
հիման վրա, կարող է փոխարինվել Հաստատությունում
դասավանդվող 2-րդ օտարլեզուն (անգլերեն կամ
ֆրանսերեն կամ գերմաներեն և այլն) այլ օտարլեզվով,
ինչպես նաև որոշվել նոր հիմնադրված
Հաստատությունում դասավանդվող 2-րդ օտարլեզուն:

3. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

28. Հանրակրթական դպրոցի դասարանը կազմավորվում է
տվյալ դասարան փոխադրված և ընդունված սովորողներին
ընդհանուր թվի միջին թվաքանականի հաշվարկով:
Տարրական և միջին դպրոցների դասարաններում
սովորողների թիվը սահմանվում է 25-35, իսկ ավագ
դպրոցում՝ 20-30 սովորող: Դասարանում սովորողներին
առավելագույն թիվը տարրական և միջին դպրոցում չի
կարող գերազանցել 35-ը, ավագ դպրոցում՝ 30-ը: Հիմնադրի
կողմից սահմանված խտությունից ավելի պակաս
խտությամբ դասարան կարող է բացվել Հաստատության
ֆինանսական միջոցների առկայությունը ղեկավարում՝
Հաստատության խորհրդի որոշմամբ:

29. 2022-2023 ուսումնական տարվանից «Նախնական
գինվորական պատրաստություն» (ԼՁՊ) առարկան
դասավանդվում է սկսած 7-րդ դասարանից տրամադրելով
դպրոցական բաղադրիչից 1 ժամ:

30. Տարրական դպրոցում «Ռուսաց լեզու», «Օտար լեզու» և «Շախմատ», միջին դպրոցում և ավագ դասարաններում «Հայոց լեզու», «Ռուսաց լեզու», «Օտար լեզու» և «Ինֆորմատիկա» (համակարգչային դասարանի առկայության դեպքում) առարկաների պարապմունքներին դասարանը կարելի է բաժանել երկու խմբի, եթե սովորողներին թիվը 26 և ավելի է:

31. Դասարանը նույն կարգով կարող է կիսվել երկու խմբի նաև Նախարարության երաշխավորած «Գրաբար» (7-րդ կամ 8-րդ, 11-րդ դասարաններ) առարկայի պարապմունքներին ժամանակ՝ դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը այդ առարկային տրամադրելու դեպքում:

32. «Տեխնոլոգիա» առարկայի (5-7-րդ դասարաններ) պարապմունքներին դասարանը կիսվում է երկու խմբի՝ տղաների և աղջիկների, եթե տվյալ դասարանի ընդհանուր աշակերտների թիվը 12 և ավելի է (ուսուցումը կազմակերպվում է յուրաքանչյուր խմբի համար հաստատված համապատասխան առարկայական ծրագրով):

33. Անհրաժեշտության դեպքում Հաստատության ներավասու է վերաբաշխելու առարկաների ուսուցմանը Ուսումնական պլանով հատկացված ժամերը՝ պահպանելով տվյալ առարկայի տարեկան ընդհանուր ժամաքանակը:

34. 8-11-րդ դասարաններում Նախարարության կողմից երաշխավորված ծրագրի և ուսումնական նյութերի հիման վրա դասավանդվում է «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացը, որին յուրաքանչյուր դասարանում տարեկան տրամադրվում է 14 դասաժամ.

1) «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացին տրամադրված ժամաքանակը ձևավորվում է «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի տարեկան ժամաքանակից առանձնացված 14 դասաժամի հաշվին,

2) «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ծրագրով նախատեսված ուսումնական նյութերը ենթարկվում են թեմատիկ վերաբաշխման՝ պահպանելով տվյալ դասարանի համար Նախարարության հաստատած ծրագրային ամբողջ ծավալը,

3) «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացը դասավանդվում է 2023 թվականի հունվար-փետրվար ամիսներին,

4) «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացի ընթացիկ գնահատում չի կատարվում: Դասամատյանում դասընթացի գրանցումները կատարվում են առանձին էջում:

35. 6-րդ դասարանում «Կերպարվեստ» ուսումնական առարկան դասավանդվում է 1-ին, իսկ «Երաժշտություն»-ը 2-րդ կիսամյակում, 7-րդ դասարանում «Երաժշտություն» ուսումնական առարկան դասավանդվում է 1-ին կիսամյակում, իսկ «Կերպարվեստ»-ը 2-րդ՝ ապահովելով Հաստատության ուսումնական պլանով սահմանված

տվյալ առարկայի տարեկան ընդհանուր ժամաքանակի պահպանման պահանջը:

36. 6-12-րդ դասարաններում «Հայոց Լեզու», «Մաթեմատիկա», «Ինֆորմատիկա», «Զիմիա», «Ֆիզիկա», «Կենսաբանություն», «Հայոց պատմություն» և այլ առարկաների ծրագրերով ամսական առնվազն 1 (մեկ) ժամ ուսուցումը կազմակերպվում է համակարգչային կաբինետում (դրա առկայության դեպքում)՝ ելնելով յուրաքանչյուր առարկայից մատուցվող ուսումնական նյութի բովանդակային և դասավանդման մեթոդական պահանջներից: Այն առավել արդյունավետ իրականացնելու համար նպատակահարմար է օգտագործել էլեկտրոնային ուսումնական նյութեր:

37. «Հայոց պատմություն» և «Համաշխարհային պատմություն» առարկաների համաժամանակյա թեմաների ուսուցումն ապահովելու նպատակով ուսուցիչներին իրավունք է տրվում մասնակի փոփոխություններ կատարել ունշված առարկաների դասացանկում՝ պահպանելով յուրաքանչյուր առարկային հատկացված տարեկան ընդհանուր ժամաքանակը:

38. Հաստատությունում, ըստ կրթական ծրագրերի աստիճաններին, տարրական, միջին և ավագ դպրոցներում հատուկ բժշկական խմբերում ընդգրկված սովորողներին համար «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ուսուցումը կարող է իրականացվել Հանրակրթական դպրոցի հատուկ բժշկական խմբերի «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի 1-12-րդ դասարանների ծրագրով, Հաստատության խմբակներին համար նախատեսված ժամաքանակի շրջանակում կամ տվյալ դասարանի «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի դասաժամերին՝ անհատական ծրագրով: Հաստատությունում հատուկ բժշկական խմբերում ընդգրկված սովորողներին գնահատում «Ֆիզկուլտուրա» առարկայից չի կատարվում:

4. ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԱՌԱՆՁԻՆ ԳՈՐԾՈՂ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻԵՎ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՀՈՍՔԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ԱՎԱԳ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐԻ 2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

39. Հանրակրթական հիմնական ընդհանուր պետական ծրագրերի իրականացնող առանձին գործող ավագ դպրոցի (այսուհետ՝ Ավագ դպրոց) ուսումնական պլանը սահմանում են հոսքային ուսուցման ծրագրերի իրականացնող Ավագ դպրոցում միջնակարգ կրթության

բովանդակություն կառուցվածքը՝ ըստ տարբերակված հոսքերի, հանրակրթական ուսումնական առարկաներին հատկացվող շաբաթական ժամաքանակները՝ ըստ բաղադրիչների և սովորողների շաբաթական ուսումնական բեռնվածություն առավելագույն չափը՝ ըստ դասարանների:

40. Ավագ դպրոցում երաշխավորվում են հոսքերի հետևյալ խմբերը՝

1) հիմնական - հումանիտար, բնագիտամաթեմատիկական, արհեստագործական,

2) ընդհանուր:

41. Ավագ դպրոցի 10-12-րդ դասարանների Ուսումնական պլանները ըստ հոսքերի տրված են՝

1) ընդհանուր հոսքը՝ «Հաստատություն ուսումնական պլան»-ում (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 1-ի),

2) հումանիտար հոսքի 10-12-րդ դասարանների ուսումնական պլան»-ում (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 2-ի),

3) բնագիտամաթեմատիկական հոսքը՝ «Հանրակրթական ավագ դպրոցի բնագիտամաթեմատիկական հոսքի 10-12-րդ դասարանների ուսումնական պլան»-ում (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 3-ի),

4) արհեստագործական հոսքը՝ «Հանրակրթական ավագ դպրոցի արհեստագործական հոսքի 10-12-րդ դասարանների ուսումնական պլան»-ում (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 4-ի):

42. Ուսումնական պարապմունքները Ավագ դպրոցում սկսվում են 2022 թվականի սեպտեմբերի 1-ին, ավարտվում 2023 թվականի մայիսի 26-ին՝ 5-օրյա աշխատանքային շաբաթվա և մայիսի 27-ին 6-օրյա աշխատանքային շաբաթվա դեպքում՝ ապահովելով առնվազն 34 ուսումնական շաբաթ ավագ դպրոցի յուրաքանչյուր դասարանի համար: Բոլոր պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնական շաբաթվա տևողությունը սահմանում է ուսումնական հաստատությունը՝ 15-օրյա ժամկետում համաձայնեցնելով Նախարարության հետ:

43. Ավագ դպրոցում գործում է գնահատման տասմիավորային սանդղակ: Ընթացիկ գնահատման ժամանակ կարող է կիրառվել նաև գնահատման այլ սանդղակ, որը բերվում է տասմիավորային գրանցման:

44. Ավագ դպրոցում խմբային ուսուցման կազմակերպման հիմնական ձևը դասն է:

45. Սովորողների ընթացիկ գնահատականների հիման վրա ձևավորվում են կիսամյակային, իսկ կիսամյակային գնահատականների (գնահատականի) հիման վրա՝ տարեկան գնահատականներ՝ բացառությամբ այն առարկաների,

որոնց ուսումնասիրությունը ավարտվում է 12-րդ դասարանի 1-ին կիսամյակի վերջում:

46. Ուսումնական պարամետրներն ընթացքում 10-12-րդ դասարանների սովորողներին տրվում են արձակուրդներ, աշնանային՝ 2022 թվականի հոկտեմբերի 24-30-ը ներառյալ, ձմեռային՝ 2022 թվականի դեկտեմբերի 26-ից 2023 թվականի հունվարի 8-ը ներառյալ, գարնանային՝ 2023 թվականի մարտի 27-ից ապրիլի 2-ը ներառյալ:

47. Հոսքային ուսուցման առարկաների դասերին դասարանի միջին խտությունը կարող է սահմանվել 12-15 սովորող՝ ուղորտը կարգավորող նորմերի պահպանմամբ:

48. Ավագ դպրոցի Ուսումնական պլաններին ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչի «Հայոց լեզու», «Ռուսաց լեզու», «Օտար լեզու», «Ինֆորմատիկա» (համակարգչային դասարանի առկայության դեպքում) առարկաների և արհեստագործական մասնագիտական դասընթացների դասաժամերին դասարանը կարող է բաժանվել երկու խմբի, եթե տվյալ դասարանի սովորողների թիվը 20-ն ավելի է:

49. Ավագ դպրոցի միևնույն դասարանի (ների) սովորողներն ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչի շրջանակում ուսումնասիրվող 2-րդ օտար լեզվի (անգլերեն կամ ֆրանսերեն կամ գերմաներեն կամ որևէ այլ լեզու) դասաժամին խմբավորվում են ըստ իրենց կողմից հիմնական դպրոցում ուսումնասիրված օտար լեզվի՝ անկախ սովորողների թվից, բայց ոչ ավելի, քան երեք օտար լեզվի (բացի ռուսերենից) համար:

50. 12-րդ դասարանում ուսումնական գործընթացն իրականացվում է սույն հավելվածի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան:

51. Օրինակելի ուսումնական պլանների կառուցվածքը.

1) Հոսքային (խորացված) ուսուցման Ուսումնական պլանները կազմված են ընդհանուր հանրակրթական, հոսքային (արհեստագործական հոսքում՝ մասնագիտական) և դպրոցական բաղադրիչներին:

ա. Ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչն ընդհանուր է հանրակրթական ուսումնական առարկան (երը) և յուրաքանչյուր առարկայի համար նախատեսված շաբաթական ժամաքանակները՝ ըստ դասարանների: Ընդհանուր հանրակրթական առարկաները պարտադիր են տվյալ հոսքի (ենթահոսքի) համար,

բ. Հոսքային բաղադրիչով սահմանված ժամաքանակը տրամադրվում է խորացված ուսուցմամբ առարկաների դասավանդմանը, իսկ արհեստագործական հոսքում՝ մասնագիտական դասընթացներին: Հոսքային բաղադրիչում ընդգրկված առարկաները (դասընթացները) ուղղված են սովորողի հետագա մասնագիտական կրթու-

թյան հիմքերի ստեղծմանը և հանրակրթությունը նից մասնագիտական կրթություն անցման շարունակականություն ապահովմանը, իսկ արհեստագործական հոսքի պարագայում՝ նախնական մասնագիտական կրթություն որոշակի որակավորումների շրջանակում համապատասխան հմտություններին ձեռքբերմանը,

գ. Նախարարությունը, հաշվի առնելով տվյալ Ավագ դպրոցի առանձնահատկությունները, խորացված ուսուցմամբ առարկաների ցանկում կատարում է փոփոխություններ՝ տվյալ հոսքի խորացված ուսուցման առարկաներին ավելացնելով նոր առարկա(ներ)՝ Ավագ դպրոցի առաջարկություն և սահմանված կարգով հաստատված առարկայական ծրագրի(երի) առկայություն դեպքում,

դ. Դպրոցական բաղադրիչն ընդգրկում է հոսքային ուսուցման բովանդակությունը լրացնող ընտրովի (լրացուցիչ) առարկաները, դասընթացները և դրանց ուսուցման համար ըստ դասարանների նախատեսված ժամաքանակները: Այս բաղադրիչը տնօրինում է դպրոցը՝ ղեկավարվելով Նախարարության կողմից հաստատված լրացուցիչ առարկայացանկով,

ե. Ավագ դպրոցը Ուսումնական պլանների հիման վրա ընդհանուր հանրակրթական, հոսքային և դպրոցական բաղադրիչների տնօրինմամբ մշակում է յուրաքանչյուր հոսքի՝ տվյալ ուսումնական տարվա ենթահոսքերի իր ուսումնական պլանները: Ենթահոսքերի ուսումնական պլանները կազմելիս դպրոցն ընդհանուր հանրակրթական և հոսքային բաղադրիչներով նախատեսված ժամաքանակի բաշխումից հետո մնացած ժամաքանակը հատկացնում է դպրոցական բաղադրիչին,

զ. Ընդհանուր հանրակրթական, հոսքային և դպրոցական բաղադրիչները ֆինանսավորվում են պետական բյուջեից,

է. 10, 11-րդ և 12-րդ դասարաններում շաբաթական ուսումնական պարտադիր բեռնվածությունը բոլոր հոսքերում սահմանվում է 34 դասաժամ:

52. Դպրոցական բաղադրիչի տնօրինման կարգը հոսքային ուսուցմամբ դասարաններում.

1) Դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը տրամադրվում է Նախարարության կողմից հաստատված լրացուցիչ առարկայացանկի, ինչպես նաև տվյալ հոսքային ուսուցմամբ դասարանի ընդհանուր հանրակրթական և հոսքային ուսուցման բաղադրիչների առարկաներին,

2) Ավագ դպրոցի խորացված ուսուցմամբ հոսքերի համար կարող են երաշխավորվել լրացուցիչ հետևյալ՝ «Գրաբար» (11-րդ դասարան), «Արտասահմանյան գրականություն» (11-րդ դասարան), «Բանահյուսություն» (հին և միջնադարյան շրջան, 11-րդ դասարան), «Ճարտասա-

ն ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Արևմտահայ երեսն» (10-ր դ կամ 11-ր դ դասարան), «Պետու լ թ յ ան և իրավ ու լ ն ք ի հիմ ու լ ն ք ն եր » (11-ր դ դասարան), «Յայ կական հարցի պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Յն ազի տու լ թ յ ու լ ն » (10-ր դ դասարան), «Ազգ ազր ու լ թ յ ու լ ն » (10-ր դ դասարան), «Յայ աստանի հարակից երկրն երի պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Կրոնի պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Արվեստի պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (10-11-ր դ դասարանն եր), «Յայ ոց եկեղեց ու լ պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (բն ազի տամ աթե մատի կական հոսք, 10-11-ր դ դասարանն եր), «Զրիստոնեական բարոյ ազի տու լ թ յ ու լ ն » (12-ր դ դասարան), «Բարոյ ազի տու լ թ յ ու լ ն » (10-ր դ դասարան), «Տրամաբան ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Թվային համակարգ եր » (10-ր դ դասարան), «Երկրաչափ ու լ թ յ ան հիմ ու լ ն ք ն եր » (12-ր դ դասարան), «Դիսկրետ մաթեմատիկայի տարր եր » (11-ր դ դասարան), «Աստղ ազի տու լ թ յ ու լ ն » (10-11-ր դ դասարանն եր), «Ռադիո էլեկտրոնիկա» (11-ր դ դասարան), «Բնօգտագործման և բնապահպան ու լ թ յ ան հիմ ու լ ն ք ն եր » (10-11-ր դ դասարանն եր), «Էկոլոգիայի և կայ ու լ ն զարգացման հիմ ու լ ն ք ն եր » (10-11-ր դ դասարանն եր), «Կիրառական քիմիա» (11-ր դ դասարան), «Գիտական ճանաչող ու լ թ յ ան հիմ ու լ ն ք ն եր » (11-ր դ դասարան), «Բնական գիտ ու լ թ յ ու լ ն ն եր ը և մաթեմատիկան » (10-ր դ դասարան), «Բնազիտական մտքի պատմ ու լ թ յ ու լ ն » (11-ր դ դասարան), «Երկրազիտ ու լ թ յ ու լ ն » (ուս ու լ մ ն ասի ր վ ո ղ օ տար լ ե գ վ ո վ), «Զերական ու լ թ յ ու լ ն և բառ ազի տու լ թ յ ու լ ն » (ուս ու լ մ ն ասի ր վ ո ղ օ տար լ ե գ վ ո վ), «Գրական ու լ թ յ ու լ ն » (ուս ու լ մ ն ասի ր վ ո ղ օ տար լ ե գ վ ո վ), «Մասն ազի տական կողմ ն որ ո շ ու լ մ » (10-ր դ կամ 11-ր դ դասարան), «Տնտես ազի տու լ թ յ ու լ ն » (10-11-ր դ դասարան), «Զեռնարկատիրական կրթ ու լ թ յ ու լ ն » (10-11-ր դ դասարանն եր) առարկան երի ուս ու լ գ ու լ մ ը՝ դրանց առարկայական ծրագրերը Նախարար ու լ թ յ ան կողմից հաստատվել ու լ գ հե տո ,

3) Յաստատ ու լ թ յ ու լ ն ը կարող է ներդնել նաև նոր առարկան եր (դասընթացն եր)՝ դրանց ծրագրերը սահմանված կարգ ո վ Նախարար ու լ թ յ ան կողմից հաստատվել ու լ գ հե տո :

53.10-11-ր դ դասարանն եր ու լ մ Նախարար ու լ թ յ ան կողմից եր ա շ խավ ո ղ ո վ ա ծ ծրագրի և ուս ու լ մ նական նյ ու լ թ երի հիման վրա դասավանդ ո վ ու լ մ է «Առ ո ղ ջ ապրել ակ եր պ» դասընթացը, որին յ ու լ թ ր ա ք ա ն չ յ ու լ թ դասարան ու լ մ տարեկան տրամադր ո վ ու լ մ է 14 դասա ժ ա մ :

1) «Առ ո ղ ջ ապրել ակ եր պ» դասընթացին տրամադր ո վ ա ծ ժ ա մ ա ք ա ն ակ ը ձևավոր ո վ ու լ մ է ֆիզկ ու լ լ տ ու լ թ ա առարկայի տարեկան ժ ա մ ա ք ա ն ակ ի գ առանձնացված 14 դասա ժ ա մ ի հա շ վ ի ն ,

2) «Ֆիզկ ու լ լ տ ու լ թ ա» առարկայի ծրագր ո վ ն ախատեսված ուս ու լ մ նական նյ ու լ թ եր ը ե ն թ ա ր կ վ ու լ մ ե ն

թեմատիկ վերաբաշխման պահպանելով տվյալ դասարանի համար Նախարարություն հաստատած ծրագրային ամբողջ ծավալը,

3) «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացը դասավանդվում է 2023 թվականի հունվար-փետրվար ամիսներին,

4) «Առողջ ապրելակերպ» դասընթացի ընթացիկ գնահատում չի կատարվում: Դասամատյանում դասընթացի գրանցումները կատարվում են առանձին էջում:

54. Օտար լեզվի ընտրություն կարգ.

1) Ավագ դպրոցում դասավանդվում է առավելագույնը օտար լեզու, որոնցից մեկը ռուսերենն է, մյուսը՝ անգլերեն կամ ֆրանսերեն կամ գերմաներեն կամ որևէ այլ լեզու,

2) Հաստատության ընտրությամբ 3-րդ (հիմնական և մյուս օտար լեզվից բացի) օտար լեզու (անգլերեն կամ ֆրանսերեն կամ գերմաներեն և այլն) կարելի է դասավանդել Նախարարության կողմից հաստատված համապատասխան առարկայական չափորոշիչներով և ծրագրերով (ջաբաթական երկու ժամ), ուսումնական գրականության հիման վրա, ուսուցման համար անհրաժեշտ պայմաններին առկայություն դեպքում,

3) Ավագ դպրոցը դասավանդող օտար լեզուն կարող է փոխարինել այլ օտար լեզվով՝ Նախարարության որոշմամբ: Նախարարությունը քննարկում է Ավագ դպրոցի մանկավարժական խորհրդի առաջարկությունը օտար լեզվի փոխարինման վերաբերյալ և կայացնում համապատասխան որոշում,

4) Նոր հիմնադրված Ավագ դպրոցում դասավանդող 2-րդ օտար լեզուն Հաստատության մանկավարժական խորհրդի առաջարկությամբ որոշում է Նախարարությունը:

55. Սույն հավելվածի աղյուսակների պարզաբանումներ.

1) Սույն հավելվածի Աղյուսակ 2-ում՝ ա. «1» նշագրումը նշանակում է, որ որպես խորացված ուսուցման առարկաներ՝ սովորողն ընտրում է բերված ցանկից մինչև չորս առարկա,

բ. «2» նշագրումը նշանակում է, որ բնագիտական են համարվում «Ֆիզիկա», «Էիմիա», «Կենսաբանություն» և «Աշխարհագրություն» առարկաները,

գ. «Օտար լեզու -1» և «Ռուսաց լեզու -1» առարկաներն ընտրելով դեպքում սովորողը չի ուսումնասիրում «Օտար լեզու -2» և «Ռուսաց լեզու -2» առարկաները,

2) Սովորողը խորացված ուսուցմամբ առարկայացանկից (հոսքային բաղադրիչ) ընտրում է որոշակի թվով առարկաներ՝ համաձայն սույն կետի 1-ին ենթակետի «ա»

պարբերություն պարզաբանման :Այդ դեպքում սովորողը չի ուսումնասիրում Ուսումնական պլանի ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչում ընդգրկված միևնույն առարկաները ,

3) Հոլմանի տար հոսքի որևէ ենթահոսքի առարկաների՝ հոսքային և ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչ ներով սահմանված ժամաքանակի բաշխումից հետո մնացած ժամաքանակը տրվում է Ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչին : Դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը բաշխվում է սույն հավելվածի 25-րդ կետի համաձայն՝ պահպանելով տվյալ դասարանի համար Ուսումնական պլանով սահմանված շաբաթական ժամաքանակը : Ուսուցումը կազմակերպվում է Արցախի Հանրապետության կրթության , գիտության , մշակույթի և սպորտի նախարարի կողմից հաստատված հոսքային և (կամ) ընդհանուր հանրակրթական առարկաների ծրագրերով՝ ուսուցչի ընտրությամբ ,

4) Ավագ դպրոցի հոլմանի տար հոսքի Ուսումնական պլանով (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 2-ի)՝ 11-րդ դասարանում դպրոցական բաղադրիչում ձևավորված ժամաքանակից 0.5 ժամ կարող է հատկացվել «Հասարակագիտություն» առարկային՝ հանրակրթական դպրոցի ընդհանուր հոսքի համար նախատեսված ծրագրով ուսուցում կազմակերպելու նպատակով (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 1-ի),

5) Ավագ դպրոցի բնագիտամաթեմատիկական հոսքի Ուսումնական պլանով (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 3-ի)՝

ա. «1» նշագրումը նշանակում է , որ որպես խորացված ուսուցման առարկաներ՝ սովորողն ընտրում է բերված ցանկից մինչև երեք առարկա ,

բ. «2 » նշագրումը նշանակում է , որ բնագիտական են համարվում «Ֆիզիկա» , «Բիմիա» , «Կենսաբանություն» և «Աշխարհագրություն» առարկաները ,

գ. «Օտար լեզու -1» առարկան ընտրելու դեպքում սովորողը չի ուսումնասիրում «Օտար լեզու -2» առարկան ,

6)Սույն հավելվածի Աղյուսակ 3-ում՝

ա.Սովորողը խորացված ուսուցմամբ առարկայացանկից (հոսքային բաղադրիչ)առարկա(ներ) ընտրելու դեպքում չի ուսումնասիրում Ուսումնական պլանի ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչում ընդգրկված միևնույն առարկան (երը) ,

բ. Բնագիտամաթեմատիկական հոսքի որևէ ենթահոսքի առարկաների՝ հոսքային և ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչ ներով սահմանված ժամաքանակի բաշխումից

հետո մնացած ժամաքանակը տրվում է ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՂԱՆԻ
դպրոցական բաղադրիչին ,

գ. Դպրոցական բաղադրիչի ժամաքանակը բաշխվում է
սույն հավելվածի 25-րդ կետի «Դպրոցական բաղադրիչի
տնօրինման կարգի» համաձայն՝ պահպանելով տվյալ
դասարանի համար ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՂԱՆՈՎ ՍԱԽՄԱՆՎԱԾ
ՀԱՔԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿՆ : ՌԼՍՈԼԳՈԼՄՆ ԿԱԳՄԱԿԵՐԱՎՈԼՄ Է
հոսքային և ընդհանուր հանրակրթական առարկաների՝
Արցախի Հանրապետության կրթության, գիտության,
մշակույթի և սպորտի նախարարի կողմից հաստատված
առարկայական ծրագրերով՝ ՌԼՍՈԼԳՅԻՆՏՐՈԼԹՅԱՄԲ ,

դ. 11-12-րդ դասարաններում «Հասարակագիտություն»
առարկան ՌԼՍՈԼՄՆԱՍԻՐՎՈԼՄ Է հանրակրթական դպրոցի
հոլմանիտար և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար
նախատեսված ծրագրով ,

ե. Եթե սովորողը 12-րդ դասարանում չի
ՌԼՍՈԼՄՆԱՍԻՐՈԼՄ «Օտար լեզու -1» առարկան , ապա
Հարունակում է ընդհանուր հանրակրթական
բաղադրիչում ընդգրկված «Օտար լեզու -2» և «Ռուսաց լեզու »
առարկաների համապատասխան ծրագրերի
ՌԼՍՈԼՄՆԱՍԻՐՈԼԹՅՈՒՆՆԸ ,

զ. «Համաշխարհային պատմություն» առարկան ավագ
դպրոցի մանկավարժական խորհրդի որոշմամբ կարող է
ընդգրկվել սույն հավելվածի Աղյուսակ 3-ի ընդհանուր
հանրակրթական բաղադրիչի առարկայացանկում և
ՌԼՍՈԼՄՆԱՍԻՐՎԵԼ առարկայի՝ ընդհանուր և
բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար
երաշխավորված ծրագրով ,

7)Սույն հավելվածի Աղյուսակ 4-ում ,

ա. «1» նշագրումը նշանակում է , որ մասնագիտական
դասընթացներ (առարկաներ) են համարվում դպրոցի կողմից
իրականացվող նախամասնագիտական ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ
ծրագրերը .

բ. «2» նշագրումը նշանակում է , որ բնագիտական են
համարվում «Ֆիզիկա», «Զիմիա», «Կենսաբանություն» և
«Աշխարհագրություն» առարկաները .

8) Ավագ դպրոցի արհեստագործական հոսքի
ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՂԱՆՈՎ (համաձայն սույն հավելվածի
Աղյուսակ 4-ի)՝

ա. մասնագիտական դասընթացներ (առարկաների)
ժամաքանակը ներառում է նաև պրակտիկ ՌԼՍՈԼԳՄՆ
ժամերը ,

բ. ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՂԱՆՈՎ 12-րդ դասարանի 2-րդ
կիսամյակի ժամաքանակը տնօրինվում է սույն
հավելվածի 25-րդ կետի համաձայն՝ ներառյալ
ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ պրակտիկայի կազմակերպումը :
ՌԼՍՈԼԳՈԼՄՆ ԿԱԳՄԱԿԵՐԱՎՈԼՄ Է ԱՐԿԱԽԻ

Յանրապետուէթյան կրթութեան, գիտութեան, մշակութիւն և սպորտի նախարարի կողմից հաստատուած հոսքային և (կամ) ընդհանուր հանրակրթական առարկաների ծրագրերով՝ ուսուցչի ընտրութեամբ,

գ. «Յամաշխարհային պատմութեան» առարկան դպրոցի մանկավարժական խորհրդի որոշմամբ կարող է ընդգրկուել ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչի առարկայացանկում և ուսումնասիրուել առարկայի՝ ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի համար երաշխավորուած ծրագրով (համաձայն սուլն հավելուածի Աղյուսակ 4-ի),

9) Ռուսերենի խորացուած ուսուցմամբ և ռուսերենով ուսուցմամբ հիմնական և միջնակարգ հանրակրթական դպրոցի (դասարանի) Ռուսումնական պլանի (համաձայն սուլն հավելուածի Աղյուսակ 5-ի և Աղյուսակ 6-ի)՝ «Մայրենի» (հայերեն) առարկայի դասաժամերը 1-ին դասարանում հատկացուում են բնավոր խոսքի զարգացմանը, տառուսուցմանը,

10) Ռուսերենով ուսուցմամբ դասարանների Ռուսումնական պլանով (համաձայն սուլն հավելուածի Աղյուսակ 6-ի)՝ 6-9-րդ դասարաններում «Յայոց էկէդէցու պատմութեան» առարկային լրացուցիչ դասաժամեր չեն հատկացուում,

11) Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև (ոչ պակաս քան 21 օր) բուժվող երեխաների անհատական ուսուցման Ռուսումնական պլանով (համաձայն սուլն հավելուածի Աղյուսակ 7-ի)՝

ա. ռուսերենով ուսուցման դէպքում ռուսացլէզովի սորվում են հայերենի (տարրական դպրոցում՝ «Մայրենի», միջին և ավագ դպրոցում՝ «Յայոց լէզու և գրականութեան» առարկաների) համար հատկացուած դասաժամերը՝ ապահովելով սուլն ժամաքանակի սահմաններում նաև ռուս գրականութեան ուսուցումը, իսկ ռուսերենի համար նախատեսուած ժամաքանակը տրվում է հայոց լէզովի ուսուցմանը: 1-ին դասարանում ռուսացլէզովի հատկացուած ժամաքանակից 2 ժամը տրվում է հայերենի («Մայրենի») ուսուցմանը,

բ. տնային պայմաններում ուսուցում կազմակերպուում է բնակավայրը սպասարկող բուժհիմնարկի փաստաթղթերի հիման վրա (եթէ բուժման ընթացքը տնային պայմաններում շարունակուելու է մեկամսից ավելի)՝ ըստ Յաստատութեան ենթակայութեան՝ համապատասխան Լիագորված մարմնի գիտութեամբ: Տնային ուսուցում կազմակերպուում է վնասուածքների և հիվանդութեանների դէպքում, որոնք հանգեցնում են տեղաշարժման սահմանափակման կամ տնային պայմաններում խնամքի կամ մեկուսացման

կազմակերպված անհրաժեշտությունները՝ հիվանդությունների և սկզբից 22 և ավելի օր տևողությամբ,

գ. տնային պայմաններում ուսուցման կազմակերպումն իրականացնում է այն շաստատուությունը, որտեղ հաշվառված է սովորողը: Տնային ուսուցում կարող է կազմակերպվել հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիաների կիրառմամբ,

դ. տնային պայմաններում ուսուցում կազմակերպող ուսուցիչները վճարվում են դրույքաչափով, եթե ուսուցումը նախատեսվում է ամբողջ ուսումնական տարվա համար, մնացած դեպքերում՝ ժամավճարով,

ե. հիվանդանոցներում երկարատև բուժվող երեխաների ուսուցումը կազմակերպվում է՝ ըստ դասարանների՝ վերոնշյալ կարգի պահպանմամբ, սվյալ բուժ-հաստատությունում սպասարկող ուսումնական շաստատուության կողմից (համաձայն սույն հավելվածի Աղյուսակ 7-ի):

Աղյուսակ 1

Շաստատուության ուսումնական պլան

Ուսումնական առարկաներ	Շաբաթական ժամերի քանակը											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Մայրենի	7	8	8	8	7	6	-	-	-	-	-	-
Հայնոցլեզու	-	-	-	-	-	-	3	2,5	2,5	2	2	2,5
Գրականություն	-	-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	-
Հայ գրականություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	3
Ռուսացլեզու	-	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2
Օտարլեզու	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Մաթեմատիկա	4	4	4	4	5	5	-	-	-	-	-	-
Երաժշտություն	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-	-	-	-

Կ ե ր պ ա ր վ ե ս տ	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-	-	-	-
Ե ս և 2 ր ջ ա կ ա ա շ խ ա ր հ ը	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Հ ա յ ր ե ն ա գ ի տ ո ւ թ յ ու ն	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Բ ն ա գ ի տ ու թ յ ո ւ ն	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Ա շ խ ա ր հ ա գ թ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	1	1	2	-	2	1	1
Հ ա յ ա ս տ ա ն ի ա շ խ ա ր հ ա գ թ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Հ ա յ ո ց պ ա տ մ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	1.5	1.5	1.5	1.5	2	2	2
Հ ա մ ա շ խ ա ր հ ա յ ի ն պ ա տ մ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1
Հ ա յ ո ց ե կ ե ղ ե ց ու պ ա տ մ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	-
Հ ա ս ա ր ա կ ա գ ի տ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2
Հ ա ն ր ա հ ա շ ի վ	-	-	-	-	-	-	3	3	3	2.5	2.5	3
Ե ր կ ր ա չ ա փ ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	-	2	2	2	1.5	1.5	2
Ի ն ֆ ո Ր մ ա տ ի կ ա	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1
Ֆ ի գ ի կ ա	-	-	-	-	-	-	2	2	2	3	3	3
Զ ի մ ի ա	-	-	-	-	-	-	1.5	2	2	2	2	2
Կ ե ն ս ա ք ա ն ու թ յ ու ն	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Տ ե խ ն ո լ ո գ ի ա	2	2	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
Ն Չ Պ	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Ֆ ի գ կ ու լ տ ու թ ա	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1.5
Շ ա խ մ ա տ	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Դ պ թ ո ց ա կ ա ն բ ա ղ ա դ թ ի չ	-	1	2	2	2	2.5	1	2	2	2	2	3
Ը ն դ ա մ ե ն ը	20	24	26	28	29	31	34	35	35	34	34	34

Հանրակրթական ավագ դպրոցի հոլման իտար հոսքի 10-12-րդ դասարանների ուսուցման պլան

Առարկայ ա խ ու մ բ	Առարկ ա	Շաբաթա կան ժամերի քանակը		
		X	XI	XII
	Հոսքայ ի ն բաղադր ի չ			
Խորացված ուսուցմամբ առարկաներ¹	Հայոց լեզու -1	2	2	3
	Հայ գրականություն -1	3	4	5
	Հայոց պատմություն -1	3	5	8
	Համաշխարհային պատմություն -1	3	5	8
	Օտար լեզու -1	3	5	8
	Ռուսաց լեզու -1 (Ռուսաց լեզու, Ռուս գրականություն)	3	5	8
	Ընդհանուր հանրակրթական բաղադր ի չ			
Ընդհանուր հանրակրթական առարկաներ	Հայոց լեզու	2	2	2
	Հայ գրականություն	2	3	3
	Հայոց պատմություն	2	2	2
	Համաշխ. պատմություն	2	1	1
	Հասարակագիտություն	2	1.5	1
	Օտար լեզու -2	2	2	2
	Ռուսաց լեզու -2	2	2	2
	Հայոց եկեղեցու պատմություն	1	1	-
	Մաթեմատիկա (Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր, Երկրաչափություն)	3	3	3
	Բնագիտական առարկա ²	2	1	1
	Բնագիտական առարկա ²	1	1	-

	Բնագիտական առարկա ²	1	-	-
	Բնագիտական առարկա ²	1	-	-
	Ինֆորմատիկա	1	1	-
	Ֆիզկուլտուրա	3	3	1
	ՆՉՊ	1	1	1
	Դպրոցական բաղադրիչ			
Ը ն դ ամ ե ն ը		34	34	34

Հանրակրթական ավագ դպրոցի բնագիտամաթեմատիկական
 հոսքի 10-12-րդ դասարանների
 ուսումնական պլան

Առարկայախումբ	Առարկա	Շաբաթական ժամերի քանակը		
		X	XI	XII
	Հոսքային բաղադրիչ			
Խորացված ուսուցմամբ առարկաներ ¹	Մաթեմատիկա (Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր, Երկրաչափություն)-1	7	8	8
	Ֆիզիկա -1	4	5	8
	Զիմիա -1	4	5	8
	Կենսաբանություն -1	4	5	8
	Աշխարհագրություն -1	3	5	8
	Ռուսաց լեզու -1 (Ռուսաց լեզու, Ռուս գրականություն)	3	5	8
	Օտար լեզու -1	3	5	8
	Ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչ			
Ընդհանուր հանրակրթական առարկաներ	Հայոց լեզու	2	2	2
	Հայ գրականություն	2	2	2
	Հայոց պատմություն	2	2	2
	Հասարակագիտություն	2	1,5	1
	Մաթեմատիկա (Հանրահաշիվ և մաթեմատիկական անալիզի տարրեր, Երկրաչափություն)	5	5	5
	Բնագիտական առարկա ²	2	1	1
	Բնագիտական առարկա ²	1	1	-

	Բնագիտական առարկա ²	1	1	-
	Բնագիտական առարկա ²	1	-	-
	Ինֆորմատիկա	1	2	1
	Օտարլեզու -2	2	2	2
	Ռուսացլեզու	1	1	1
	Ֆիզկուլտուրա	3	3	1
	ՆՉՊ	1	1	1
	Դպրոցական բաղադրիչ			
Ը ն դ ամ ե ն ը		34	34	34

Ա ղ յ ու ս ա կ 4

Հանրակրթական ավագ դպրոցի արհեստագործական հոսքի 10-12-րդ դասարանների ուսումնական պլան

Առարկայախումբ	Ուսումնական առարկաներ	Շաբաթական ժամերի քանակը		
		X	XI	XII
	Հոսքային բաղադրիչ			
Մասնագիտական դասընթացներ (առարկաներ) ¹		9	13	15.5
	Ընդհանուր հանրակրթական բաղադրիչ			
Ընդհանուր հանրակրթական առարկաներ	Հայոցլեզու	2	2	2
	Հայ գրականություն	2	2	2
	Հայոց պատմություն	2	2	2
	Օտարլեզու	2	2	2
	Ռուսացլեզու	2	2	2
	Հասարակագիտություն	2	1	1
	Մաթեմատիկա (Հանրահաշիվ)	3	3	3

	մաթեմատիկական նախադիպարներ, երկրաչափություն (նախ)			
	Բնագիտական առարկա ²	2	1	1
	Բնագիտական առարկա ²	1	1	-
	Բնագիտական առարկա ²	1	-	-
	Բնագիտական առարկա ²	1	-	-
	Ինֆորմատիկա և ՏՀՏ	1	1	1
	Ֆիզիկոմաթեմատիկա	3	3	1.5
	ՆՁՊ	1	1	1
	Դպրոցական բաղադրիչ			
Ը ն դ ամ ե ն ը		34	34	34

**ՌՆԼՍԵՐԵՆԻ ԽՈՐԱԳՎԱԾ ՌԼՍՈԼԳՄԱՄԲ 1-9-րդ դասարանների
ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՂԱՆ**

ՌԼՍՈԼՄՆԱԿԱՆ ԱՆԱՐԿԱՆԵՐ	Շաբաթական ժամերի քանակը								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Մայրենի	7	8	8	8	7	6	-	-	-
Հայնոցլեզու	-	-	-	-	-	-	3	2	2
Գրականություն	-	-	-	-	-	-	2	3	3
Ռուսացլեզու	-	3	4	4	4	4	4	4	4
Օտարլեզու	-	-	2	2	2	2	2	2	2
Մաթեմատիկա	4	4	4	4	5	5	-	-	-
Երաժշտություն	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-
Կերպարվեստ	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-
Եսևշրջակա աշխարհը	-	1	1	2	-	-	-	-	-
Բնագիտություն	-	-	-	-	2	2	-	-	-
Աշխարհագրություն	-	-	-	-	-	1	1	2	-
Հայաստանի աշխարհագրություն	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Համաշխարհային պատմություն	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Հայնոց պատմություն	-	-	-	-	-	1.5	1.5	1.5	1.5
Հայնոց եկեղեցու պատմություն	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Հայրենագիտություն	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Հասարակագիտություն	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Հանրահաշիվ	-	-	-	-	-	-	3	3	3
Երկրաչափություն	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Ինֆորմատիկա	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Քիմիա	-	-	-	-	-	-	1	2	2
Կենսաբանություն	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Տեխնոլոգիա	2	2	1	1	1	1	2	-	-
ՆՁՊ	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Ֆիզկուլտուրա	3	2	2	2	3	3	3	3	3
Շախմատ	-	2	2	2	-	-	-	-	-
Դպրոցական բաղադրիչ	-	-	-	1	1	1.5	1.5	1.5	1.5
Ընդամենը	20	24	26	28	29	31	34	35	35

**Ռուսերենով ուսուցմամբ միջնակարգ հանրակրթական
դպրոցի (դասարանի) ուսումնական պլան**

Ուսումնական առարկաներ	Շաբաթական ժամերի քանակը											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ռուսաց լեզու	4	8	6	8	6	3	3	3	2.5	3	3	3
Ռուս գրականություն	-	-	-	-	-	2	2	2	2	3	3	3
Մայրենի	3	3	5	4	6	5	-	-	-	-	-	-
Հայոց լեզու	-	-	-	-	-	-	3	2	2	2	2	2
Գրականություն	-	-	-	-	-	-	2	3	3	-	-	-
Հայ գրականություն	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2
Օտար լեզու	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Մաթեմատիկա	4	4	5	4	5	5	-	-	-	-	-	-
Հանրահաշիվ	-	-	-	-	-	-	3	3	3	2.5	2.5	2.5
Երկրաչափություն	-	-	-	-	-	-	2	2	2	1.5	1.5	1.5
Եսև շրջակա աշխարհը	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Բնագիտություն	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Երաժշտություն	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-	-	-	-
Տեխնոլոգիա	2	1	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-
Կերպարվեստ	2	1	1	1	1	0.5	0.5	-	-	-	-	-
Հայաստանի աշխարհ.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Աշխարհագրություն	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1.5	1	1
Հայրենագիտություն	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Հայոց պատմություն	-	-	-	-	-	1.5	1.5	1.5	1.5	2	2	2
Համաշխարհային պատմություն	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1.5	1	1
Հայոց էկոլոգիա պատմ.	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-
Հասարակագիտություն	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1.5	2

Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	2	2	2	3	3	3
Քիմիա	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	2	1
Կենսաբանություն	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2	2
Ինֆորմատիկա	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1
ՆՉՊ	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Ֆիզկուլտուրա	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1.5
Շախմատ	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Դպրոցական բաղադրիչ	-	1	-	1	-	1.5	0.5	0.5	1	-	0.5	2.5
Ընդամենը	20	24	26	28	29	31	34	35	35	34	34	34

Աղյուսակ 7

Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող երեխաների անհատական ուսուցման ուսուցման ակնալի

Ուսուցման առարկաներ	Շաբաթական ժամերի քանակը											
	Տարրակա ն դպրոց				Միջին դպրոց				Ավագ դպրոց			
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Մայրենի	5	4.5	4.5	4.5	4.5	4	-	-	-	-	-	-
Հայոց լեզու և գրականություն	-	-	-	-	-	-	3.5	2.5	3	2.5	2	2
Ռուսաց լեզու	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Օտար լեզու	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Եսևաբանական աշխարհը	-	0.5	0.5	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-
Մաթեմատիկա	2	3	2	2	2	2	2	3	2.5	2.5	2	2
Հայոց պատմություն	-	-	-	-	-	0.5	1	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Համաշխարհային պատմություն	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Հասարակագիտություն	-	-	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Ֆիզիկա	-	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	1	1	1
Քիմիա	-	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Բնագիտություն	-	-	-	-	0.5	0.5	-	-	-	-	-	-
Կենսաբանություն	-	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Աշխարհագրություն	-	-	-	-	-	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Ընդամենը	7	9	9	9	9	10	11	11	11	11	10	10

Աղյուսակ 8

Տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող միջին և ծանր մտավոր հետամնացություն ունեցող երեխաների անհատական ուսուցման ուսուցման ակնալի

Ուսուցման	Շաբաթական ժամերի քանակը
-----------	-------------------------

առարկաներ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Լեզու ընթերցանություն	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Մաթեմատիկա	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Եսև շրջակա աշխարհը	1	2	2	2	1	1	1	1	1
Տեխնոլոգիա (Ձեռքի աշխատանք)	1	2	2	2	1	2	2	2	2
Բնագիտություն	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Հայրենագիտություն	-	-	-	-	1	1	2	2	2
Ընդամենը	7	9	9	9	9	10	11	11	11

Հ Ի Մ Ն Ա Կ Ո Ր ՈՒ Մ

**«ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԾՐԱԳՐԵՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ 2022-2023 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԿԱ
ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ»**

**ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ,
ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՀՐԱՄԱՆԻ ՆԱԽԱԳԾԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Սույն հրամանի անհրաժեշտությունը բխում է «Կրթության մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջներից և հիմք է հանդիսանում հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2022-2023 ուսումնական տարվա՝ ըստ հաստատությունների ուսումնական պլանների կազմման և հաստատման համար:

Օրինակելի ուսումնական պլանները հիմք են հանդիսանում հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսումնական գործընթացի կազմակերպման և տարեկան ֆինանսավորված ծախսերի հատկացման համար:

Հանրակրթական հիմնական ընդհանուր պետական ծրագրերի րականացնող հաստատությունների օրինակելի ուսումնական պլանները բաղկացած են երկու մասից՝ պետական և դպրոցական բաղադրիչներից:

Միջնակարգ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների և ավագ դպրոցի ընդհանուր հոսքի համար օրինակելի ուսումնական պլանները տրված են 1-

ին աղյուսակում, ավագ դպրոցի հումանիտար, բնագիտամաթեմատիկական և արհեստագործական հոսքերի ուսումնական պլանները համապատասխանաբար՝ 2-4-րդ աղյուսակներում: Ռուսերենով խորացված ուսուցմամբ դասարաններինը՝ 5-րդ և ռուսերենի ուսուցմամբ միջնակարգ հանրակրթական դպրոցի ուսումնական պլանները 6-րդ աղյուսակով, իսկ տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող երեխաների անհատական ուսուցման ուսումնական պլանը 7-րդ աղյուսակով և տնային և հիվանդանոցային պայմաններում երկարատև բուժվող չափավոր և ծանր մտավոր հետամնացություն ունեցող երեխաների անհատական ուսուցման ուսումնական պլանը 8-րդ աղյուսակով:

Օրինակելի ուսումնական պլաններով բոլոր հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում 5-օրյակամ 6-օրյա աշխատանքային ռեժիմի ընտրությունը կատարում է ուսումնական հաստատությունը՝ նախապես տեղեկացնելով իրագործված մարմնին:

Ուսումնական պլաններից յուրաքանչյուրի համար տրված են պարզաբանումներ, որոնցում սահմանվում են ուսումնական պլանի բաղադրիչների ժամաքանակի բաշխման, դասի տևողության, ուսումնական տարվա և արձակուրդների տևողության, դասարաններում սովորողների թվի սահմանման, հոսքային ուսուցման առանձնահատկությունները, օտար լեզվի ընտրության կարգը և այլ հարցեր:

Ա. Հակոբյան